

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félfévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felölős szerkesztő:

Moss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

Reakció.

Nálunk mindent összekevernek, de semmit sem oly borzasztó logikátlansággal, mint a fogalmakat. Magyarországon minden fogalom egyuttal fogalomzavar. Nem is lehet csodálkozni, ha aztán konzekvens, elvhu embert alig találunk e hazában, hisz a fogalomzavar labirintusában bajos eligazodni. A külföldön elterjedt politikai fogalmakat átültetik hozzánk, természetesen minden megértés nélkül, s aztán azt vesszük észre, hogy most, midőn alig tiz hónap választ el bennünket az általános választásoktól, csak úgy burjánzanak a külföldi mintára keletkezett politikai pártok. S többnyire olyanok, amelyek külföldön már régen csődöt mondtak, némely helyen még az országot is csödbe kergették.

Mindezt úgy nagyjában tudni kell, mielőtt a politikai helyzetről általános fogalmat alkotunk magunknak. Nézzük meg, hány politikai párt készülődik és szervezkedik a közeledő választásokra?

A jobb oldalon a kormánypárti blokk; a nemzeti munkapárt és a hozzája húzó pártonkívüliek. A nemzeti munkapárt különleg egységes, de kebelében tiznél több frakció van: a Tisza István személyes gárdája; Khuen-Héderváry hivei; Teleszky János ra-

dikális emberei; Zichy János konzervatív színezetű csoportja; a circumpectus szászok (itt is két frakció van, mérsékelték és pángermánok); mérsékelt románok; liberális szerbek; leltéri mamelukok, akik se nem osztanak, se nem szoroznak, olyanok, akik minden kormányt holtig képesek támogatni; agráriusok; kormánypárti demokraták; Lukács László legzemélyesebb tisztelői stb.

A baloldalon a következő pártok állanak: az egyesült függetlenségi párt (egyesült, de nem egységes, mert Justhnak, Apponyinak és Károlynak személyes hivei külön-külön vannak); a demokrata párt (Vázsonyi és hivei); a szociáldemokrata tábor; a néppárt. (arisztokrata és demokrata szárnnyal); a keresztény szociálisták; az alkotmánypárt; a kiscgazda párt; a városi párt (Székely Ferenc és hivei); az önálló szociálista párt (Mezőfi Vilmos táborára); a román nemzetiségi, a német és több nemzetiségi párt (ez utóbbi szociálista és konzervatív színezetű szárnnyal); szerb radikálisok; szerb liberálisok; parasztpárt; antiszemita és radikális pártiak. Ez még nem valamennyf's mégis majdnem husz párt az, amely az 1915. évi választásoknál életjelét kíván magáról adni. Olyan konglomerátum, amelyből nem tudni, mi lesz. Egységesség se jobbról, se balról nincsen. Ami némiképp egységes, az még mindig

a kormánypárt és a néppárt, s e két párt esélyei még a legkedvezőbbek.

Milyen lesz az új parlament képe, az sok mindentől függ. Megerősödvé csak három párt fog visszatérni az országházba, az bizonyos és pedig a néppárt, a keresztény szociálisták és a román nemzetiségi párt. A demokraták is számíthatnak volna a fővárosban némi eredményre, ha az utolsó percben a radikálisok zászlót nem bontanak és Vázsonyi nem teszi meg becsületos és férfias nyilatkozatát a szekularizációt és választásotatás eltörlését illetőleg. A kormánypárt a nemzetiségiek s a néppárt javára veszíteni fog ötven-hatvan mandátumot, de nagyjában óriási többségben fog visszatérni, ez ma a közhangulat.

Az ujonnan keletkezett pártok fognak egy-két mandátumot hódítani, lehet, hogy a szociáldemokraták két-három, a radikálisok pedig három-négy helyet fognak maguknak biztosíthatni.

Elbukni, sajnos, a függetlenségi párt fog. És ennek érthető okai vannak. A városokban nincs nagy talaja, mert ott a demokraták, radikálisok és a Székely Ferenc hivei vannak többségben; a dunántuli és a felvidéki mandátumait kompromisszum alapján kapta a koalíciós választások alatt, de azok három-negyed részben néppárti mandátumok, tehát

Robert-Hugh Benson.

Angolországban, Cambridge közelében a kis Buntingford városban él egy tudos konvertita és író, immár 10 éve papp, a nagynevű cantenburi anglikán érseknek fia, kit kedves otthonában találunk, vagy virágos kis kápolnájában, vagy íróasztala mellett. Vasárnapokon megjelen Londonban, melynek két különböző templomában, egyikben délelőtt, másikban délután hirdeti Krisztus evangéliumát: Robert-Hugh Benson, a nevezetesebb angol konvertiták legújabbika.

Jörgensen, a konvertita dán író Bensonnál tett látogatását e szavakkal vezeti be: „Nem akartam Angliát elhagyni, hogy ne lássam azt a férfit, kinek művei reám oly mély hatást tettek, mint egy más angol angol íróé sem, mióta 20 évvel Shelley-t, vagy 30 évvel Newman-t olvastam.” (Jörgensen: Eindrücke und Stimmungen. Übersetzung von Mayrhofer.) A magyar közönség előtt szintén nem ismeretlen „A világ ura” és „A nagy hajnal” szerzője; az előbbi a Szent István Társulat 1912-diki kiadásában, a második az „Alkotmány” mult évi regény-rovatában jelent meg.

Benson, a cantenburi anglikán érsek fiát épügy a komoly munka, a tudományos kutatás hozta vissza a katolikus egyházba, mint a hallei egyetem tanárát, Buville Albertet. Buville leírta megterésének indítékait (Zurück zur heiligen Kirche), Benson tollából is megjelent egy confessio (Les confessions d'un converti traduites de l'anglais avec l'autorisation de l'auteur par Theodor de Wyzewa. Paris. 1914.), mely az angol finomság és udvariasság hangján, nagy tisztelettel az anglikán egyház iránt s meleg örvevendéssel a katolikus anyaszentegyházhoz közli a tudos pap megtérését.

Elgondolható, mily nagy feltűnést keltett és

mily sok szóbeszéd tárgyát képezte az anglikán érsek fiának megtérése. Irja is, amint megtérése napvilágra jutott a levelek halmozata érkezett hozzá, melyben vagy mint oktondit vaksgággal, vagy mint bigottat vakmerőséggel és hálátlansággal vádolták. Volt aki szemébe vetette, hogy e lépésével nagynevű atyjának emlékét megsértette.

Atya gonoszsan nevelte és hatalmas egyéniségevel nagy hatást gyakorolt Benson vallásos fejlődésére. De már a szülői házban aggályok támadtak lelkében, nem talált kapcsolatot az anglikán egyház és a Hízekegy következő szavai között: „credo... ecclesiam catholicam.”

Az etoni collegiumban szintén világos atmoszféra veszi körül, de később majd egészen vallási közömböségbe esik. Az egyetlen, ami még a valláshoz köti, a zene, melynek művészi voltára az anglikán egyház nagy gondot fordít.

Maga sem tudja, hogyan, hirtelen elhatározza magát, hogy az egyházi pályára lép. Ezen elhatározásával a dolgok is megváltoznak körülötte. Elkezdett teológiai könyveket olvasni, különös előszeretettel az egyház dogmáiról és történetéről. Ez abba az időbe esik, amikor a római katolikusok előtte a hanyatlás és romlottság jegyében látszottak, a rituáliszták erényeknek, a protestánsokat extravagánsoknak tartotta. Tizennyolc hónapig készül a papi rend felvételére a jeles szónok, Vanhan esperes vezetése mellett. 1894-ben diaconus lesz. Közvetlen a rendek felvételé előtt azonban újból gyötrik lelkét még a papi pályaválasztást megelőző vallási kétélyei: úgy látszik neki, hogy nincs vallásos igazság, Jézus Krisztus nem Isten, az ember élete színjáték. Közben meghal atya. Atya halála után már mint anglikán pap egészezi egy okokból utazást tesz Olaszországban és a Szentföldön. Az anglikán egyháznak izoláltsága és nemzeti jellege,

mely Anglián kívül oly kinosan érinti lelkét, fölkelte benne gyermekkori kétélyét az anglikán egyház „katolikus jegye” körül. Összeszorul szive annak láttára, hogy amiként hazája a Continensztől különálló sziget, úgy egyháza is tisztán csak e szigeten él, a nagy Continensen és a Szentföldön minden a római egyház universalitását, igazi katolikus voltát hirdeti. Ugy látja, hogy az anglikán egyház Krisztus universalis egyházának legfőbb egy kis részecskéje lehet. Hazájába térve, aggályai, kétélyei és nehézségei leküzdésére, az anglikán egyház védelméről szóló könyveket olvas, a tudos Littledale katolikus-ellenes sarcasmusával is iparkodik lelke lecsillapításán, de a végkövetkeztetés csak az marad, hogy az anglikán egyház a „catholicitas” jegyét nélkülözi.

Lelke nyugalalmát keresve, azt a szerzetesi életben véli feltalálni. A mierfieldi anglikán kolostorba lép, ahol eltöltött idejéről mindig kedvesen emlékezik meg. Kétélyei itt sem oszlódtak el. Mint noviciusnak, midőn fogadalomnapja közelgett, oly erősek kétélyei az anglikán egyházzól, hogy professióját egy évre elhalasztja. Diszharmonikus érzést vált ki lelkéből az a nagy különbség is, mely a római és angol egyház között van a vallásváltásra vonatkozólag. Ha egy katolikus elhagyja egyházát, az illető a katolikusok szemében sánálatraméltó és szerencsétlen, hogy elhagyva Krisztus igaz aklát, kiment a sivatagba elveszni. Ellenben az angol egyház felfogása szerint, ha valaki tagjai közül katolikus lesz, az nem tett egyebet, mint az universalis egyház egyik tájékaról a másikra ment. Boldogult atyjának is teljesen protestáns fogalmi voltak az egyházzól. Egykor fiának kérdésére, mint a confessioiban olvassuk, hogy kik tagjai és kik nem Krisztus egyházának, azzal válaszolt, hogy azt egyedül Isten tudja.

azokat ezuttal alig hajlandó a néppárt föl-
áldozni. Viszont a délen és Erdélyben a
függetlenségi kerületeket a románok fogják
elhódítani. Mi marad a függetlenségi párt-
nak? A Duna-Tisza köze és az északkeleti
vidék, ahol azonban az alkotmánypártnak
vannak erős kerületei és a munkapárt is
javában dolgozik. Hogy milyen erősen, azt
Szolnokmegye képe mutatja, ahol Apponyi-
nak (Jászberény) és Sipos Orbánnak (Szolnok
város) megingott a pozíciója.

A közállapotok annyira el vannak mér-
gesedve, hogy még társadalmilag is széjjel-
választja az embereket a politikai pártállás,
pedig ennek nem szabadna lennie. Ennek
az árát az ország fogja megadni. A boszu
es elkeseredés nem lehetnek egészséges
állami fejlődésnek alapjai. A erők széjjel-
forgácsolódnak s a nemzetiségi tulzoknak s
a radikális, valamint szociáldemokrata inter-
nacionálénak könnyítik meg a munkát.

Az a program, amit vasárnap Buda-
pesten az országos radikális párt világgá
kürtölt, se nem radikális, se nem liberális
program, hanem a legközönségesebb, spe-
kulatív demagógiával dolgozó reakció. A
radikális párt a legutolsóbb reakcionárius
szövetség, amely hamis zászló alatt evez.
Az egész programjuk középkori retrográd
pontozatokat tartalmaz s vissza akarja az
országot a középkor sötétségébe terelni. Vám-
béry Rusztem, Szente Pál, Lengyel tábla-
bíró, Jászi Oszkár, Bíró Lajos és a többi
radikális vezérferfi radikális gyékényen re-
akcionárius portékát árulnak. Eitörlik az egy-
házi és hitbizományi javakat, hogy megte-
remtsék az ingó tőke néppellenes hitbizomá-
nyait s így egy-két külföldi tőkepenzes
rabszolgájává tegyék a magyar nép dolgozó
millióit. Követelik a vallásoktatás eltörlését,
hogy az egyházak hiveiket föl ne világossítsák
a modern rabszolgakereskedelem veszélyei-
ről. A radikálisok (recte: reakciók) nem
akarják, hogy a dolgozó népmilliók, a ki-

uzsorázott lateiner-osztály tanuljon és érve-
nyesüljön, mert ők, a híres radikálisok, akik
teli torokkal üvöltik a szabadságot és egyen-
lőséget, már maguknak mindent lefogláltak
és monopolizálják a kereskedelmet, föld-
birtokbérleteket, parcellázásokat, bankokat,
sajtót, színházakat, mozikat, kórházakat,
könyvkiadókat, ipart, államhivatalokat, az
orvosi, jogi, mérnöki, tanári pályákat, az
egyetemeket, nép és középiskolákat, egyszó-
val az egész országot, a városi adminisztrá-
cióról nem is szólva. Alig tízezer radikális
(recte: reakciós) ember terrorja alatt nyög
az egész ország.

Szegény jó magyar népem, mi marad
neked? Most már a földedre is éhes a
radikális tábor, a vallásodra, a szabadsá-
godra. Hová fog ez vezetni? Franciaország-
ban az állam a radikális uralom alatt a csőd
szelére jutott, a nép elszegényedett s a tőzsde
rabszolgája lett; Mexikóban halomszámmra
löveti agyon a honpolgárokat a radikális
terroradalom. Portugáliában mindent tönkre
tettek a radikálisok.

Magyarország még nem Franciaország,
se nem Mexikó, még csak nem is Portu-
gália. A radikális (helyesen: reakciós) ter-
rornak idejében utját kell állani, nehogy
a mi becsületes népünk a francia vagy
portugál sorsára jusson. A radikalizmus a
felvilágosodottságtól és a tudománytól fel,
ezért a papság és tanítósaig tartsa kötelessé-
gének, hogy a gondjaira bízott népet jó
eleve felvilágosítsa a radikális zászló alatt
portyázó darabontok mibenlétéről és reak-
ciós terveikről. A nép siessen az irás-olvas-
ási vizsgákat letenni, hogy a közelgő vá-
lasztásoknál szavazati jogában akadályozni
ne lehessen és aztán szavazatával oda áll-
jon, ahol a népet el nem árulják és hang-
zatos ígéretekkel be nem csapják. Ez a
néhány hónap elég lesz arra, hogy a népet
kellőképp felvilágosítsák azok, akik hivatott
vezetői. Minden becsületes magyar ember-

nek össze kell fogni, és pártkülönbőség nél-
kül odahatni, hogy a radikális és szociál-
demokrata pártok elbukjanak. Mert a vallás-
oktatás eltörlése, a szekularizáció és a ra-
dikálizmus (helyesen: darabont reakció)
nem kell egyetlen magyar embernek sem,
akár a Károlyi, Vázsonyi, Tisza vagy Molnár
János programja alapján álljon is. A ra-
dikálizmus elleni harcban olyan kerületek-
ben, ahol ez a darabontcsapat felüti fejét,
össze kell fogni s ki kell őket onnét eb-
rudalni.

Kár Jászi oszkáréknak a tüzzel játszani.
Elég baj, hogy az ellenzéki blokk sorait
megbolygatták, mert az a jó magyar nép
is megvadul ám és ha majd Jászi oszkárék
fülébe harsognak a radikális szekularizációt,
hát könnyen megéssük, hogy kortesnótákban
feleletül a zik-cene-zakcena refrénjét fog-
ják hallani.

A radikális reakciónak úgy látszik az
a kimondott célja, hogy felkelte az anti-
személyizmust s beledobja ebbe a szegény,
széjjeltagolt országba még a felekezeti harc
veszély üszkét is. Vázsonyi megmondta, hogy
nem szabad szekularizálni, mert az egyházi
vagyon morális értékét képviseli a börtövel
és bankokkal szemben, s vallás és haza
nélkül nem élhet az ember.

De ezt Jászi Oszkár dehogys érti, neki
kedvesebb a Gotterhalte és a Zikcena-Zak-
cene, azonban a magyar nép mindebből
nem kér semmit! A választásoknál fogunk
leszámolni azokkal, akik Magyarországot
anarchiába akarják kergetni! **Spectator.**

HIVATALOS RÉSZ.

Pályázat. A várpalotai róm. kath. iskolaszék
az egyik tanító nyugdíjazása folytán megüresedett
osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Javaldalma-
zása: az iskolafelnevelő hitközség által adott törzs-
fizetésből és tanári juttatásból: 1200 kor. Lakbér
240 kor. A községi ipariskolánál több mint való-
színű alkalmaztatása esetén 240 kor., gazdasági
ismételő iskolától 50 kor. Azonban az ipariskola
és gazdasági iskola után járó díjazás díjlelvélserü-
leg nem biztosított. Kötelesek: az iskolaszék
által kijelölt osztályt, vagy osztályokat vezetni, a
kántortanítói betege, vagy akadályoztatása ese-
tén helyettesíteni, a gyermekeket a templomba
vezetni s ott rajuk felügyelni és az egyházmegyei
„Gondviselés” című nyugdíjintézetbe beiratkozni.
Csak oklevél, kántoriakban jártas s önkentési
kötelezettségüknek eleget tett tanítók pályázhat-
nak. A pályázatok 1914. július 5-ére a várpalotai
(Veszprém vm.) róm. kath. iskolaszék elnöksége-
nek címére küldendők. A megválasztott állását
tartozik azonnal elfoglalni.

Zichy Aladár gróf.

Tagadatlan, hogy a közelmúlt napokban
történt politikai események egy nagy és fontos
része e név körül csoportosult.

Az ugynevezett „radikális”-párt megalakulása
után Zichy Aladár gróf, a néppárt vezére, a párt
nevében azonnal felkereste hivatalos átiratban a
többi ellenzéki csoportot s nyíltan kimondotta,
hogy a szövetezett ellenzékkel ezentul nem mű-
ködhetnek együtt a néppárt, ha az új pártot is
bevennek a szövetezettekbe.

Ugy az egyesült függetlenségi s 48-as párt,
valamint az alkotmánypárt stietek kijelenteni, hogy
az új párttal semmiféle megállapodást nemcsak,
hogy nem létesítettek, hanem ezentul is osztatlan
erejüket a kormány ellen fordítják, s a néppárt
összműködésére, mint azelőtt, ugy ezután is nagy
súlyt helyeznek.

Ez mindenesetre mindennél jobban bizo-
nyítja, hogy a néppártnak — dacára a sokszor
tapasztalható lelkisínységnek — igenis van poli-
tikai sulya, s elismerik elveihöz való következetes
ragaszkodást ott is, ahol különben sok tekintetben
eltérők a politikai vélemények.

A mult vasárnap Bodajkon és Moóron tartott
beszámoló beszédeiben Zichy Aladár gróf teljes

Mindezen szempontok nagy lassan gyengíteni
kezdtek nehézségeit a katolikus egyházzal szem-
ben, amint nevezi „római nehézségeit.” Lépésről-
lépésre kénytelen elfogadni és beismeri, hogy a
„katolikus” jegy igazi és való értelemben a római
egyházban van meg, meghajol a katolikus egyház
dogmái előtt, szükségesnek valija azt is, hogy az
egyházban kell lenni „élő szó”-nak, de egy pont-
ban lehetetlenségnek és képtelenségnek tartotta
meghódolni. Ez a papaság intézménye és a pápa
csalhatatlansága. Irja is: „alávetni magát az egy-
háznak, egy angolnak, vagyis kiélni végleg onnan,
ami neki megszokott és oly kedves volt” —, ezen
érzete a legfájdalmasabb volt. Hogy mennyire el-
fogult egy angol a papasággal szemben, mutatja
Benson esete. Szorgalmasan tanulmányozott kato-
likus theologiai könyveket is, de a római pápa
tekintélyéről szóló részleteket, mint bevalija, egy-
szerűen kihagyta. Az még minden nehézség nélkül
ment, hogy a rózsafüzért imádkozza, a szenteket
segítségül hívja, a gyónást — melyet püspökeik
majd mindnyájan semmisnek tartanak, sőt vannak,
kik a feloldozási hatalmat egyenesen tagadásba
veszik — ugy tekintse, mint a keresztység után el-
követett halálos bűnök megbocsátásának egyedüli
módját és eszközt, mindezt könnyű volt elfogadnia,
csak egyben volt leküzdhetetlenül nehéz katolikus
módon gondolkoznia és hinnie: a papaságban.

Tapasztalatai meggyőzték az élő tanítói és
oktatói szervnek és szónak szükségességéről. A
szükségességet tekintve, nem is volt kételey, csak
Róma előtt ne kelljen meghajolnia. Ugy iparkodott
magán segíteni, hogy amely pontban Róma, Moszkva
és Canterbury megegyeztek, a Szentlélek szavának
vallotta, és amiben a tanok elütők voltak, jogos-
nak tartotta a magánvélemény szabadságát. De ezen
álláspontja tarthatatlanságát is kénytelen volt csak-
hamar belátni. Ugyanis egyeseknek tekintélye, ha
még oly kiváló is, mint Pusey és Kettle, annál
kevésbé lehet döntő, miután azoknak nem kevésbé
tudós férfiak véleménye ellene szólnak.

Theologus barátai igyekeztek meggyőzni, hogy
érje be a Credo-val, melyben a dogmák általános-
ságban ugy is bennfoglaltanak. E lakonikus ki-
fejezés azonban Benson világosságát és magyará-
zatot szomjazó lelkét nem nyugtatta meg. Öszinte,
komoly szándék vezette az igazság keresésében.
Eiolvasta Gore, Richardson, Pusey, Ryder, Litt-
ledale, Puller, Stone, Percival, Mortimer, Mallock,
Rivington, Carson műveit, tanulmányozta Erzsébet
uralkodásának történetét, Newman-t, Mozley-t, a
szent atyákat stb. . . .

De mindez a sok tanulmány és kutatás még
nem vitte arra a magaslátra, melyről a kételeyektől
távol tisztán láthatott volna. Newman nagy hatással
volt reá és most újból az Uj-Szövetség olvasásába
fogott. Végre megtalálta, amit keresett. Örömmel
írja, hogy 29 helyet talált a Szentírásban Péter
elsőbbségének bizonyítására.

S most, conversiojának küszöbén, mint a ka-
litékből kirepülő madár, még egyszer visszatekintett
arra az egyházra, melyet elhagy. Nemes lelke meg-
szólalt az anglikán egyház dicséretére, hogy oly
nagy szorgalommal és odaadással buzgólkodik a
vallásosság fejlesztésén, de elismerése mellett is
tisztellett bevalija, hogy önmagára nézve már le-
hetetlen, hogy az anglikán egyházat lelke Istentől
rendelt mesterének lássa és tisztelje.

A sok tanulás, imádság és elmélkedés meg-
hozta a megtérés szent kegyelmét. Szikla erős lett
elhatározásában, az aggályok és kételeyek most már
idegenek ő részére, béke és nyugalom száll lelkébe,
elmegy Woodchesterbe a dominikánusokhoz, hol
rábizza magát Reginald atya vezetésére és buzgó
előkészület után a priortól meg is kapja a fel-
oldozást.

Megtérése után szive Rómába vitte, hol pappá
szenteltetvén, az ós-keresztények hitelességét szivta
lelkébe és a hazatért báránka örvendezésével ment
vissza Angliába.

Dr. Wéber Pál.

összintésével, férfias nyíltsággal kijelentette, hogy ezidőszertint küzdenünk kell egy újabb irányzat, egy újabb pártalakulás ellen is. Nem új elveket hirdetnek ezek a radikálisok — mondotta Zichy —, nem az ő találmányuk s éppen ezek ellen az elvek ellen alakult a néppárt, mely meg akarja védeni a keresztény világnézetet s ennek mindenkor eleget fog tenni. Tényleg ezek oly szavak, amelyeket senki sem cáfolhat meg igazságos alapon. Majd fölémlítette Zichy, hogy azok az ellenzéki pártok is, amelyekkel eddig együtt működhetett a néppárt, egyénileg — bár nincs programjukba felvéve — a keresztény világnézet megvédésében a néppártal egy táborban fognak működni.

Hogy ez így van: bizonyosságot tettek erről Bodajkon és Moórton különösen gr. Károlyi József és gróf Apponyi Albert. Gróf Károlyi József nyilatkozta kimondotta, hogy őt a néppárttól a közjogi alap választja el, de a néppárt mindazon törekvéseit, melyek Magyarország keresztény jellegének állandó kidomborodását tűzte ki célul, teljes mértékben támogatja; azok az elvek, amelyeket a néppárt folyton hangoztat a keresztény restauráció teljes érvényesülése — mint gróf Károlyi József mondotta — az ő szíve mélyén is gyökereznek. Gróf Apponyi Albert is elismerte szép szavakban a néppártnak s ennek illusztris vezérének a haza alkotmányának sértettségéért, a közéletnek erkölcsi tisztaságáért folytatott nemes küzdelmét. Ebben je küzdelemben — mondotta Apponyi — a néppárt is kivészi részét, kivetheti pedig azért, mert az a törekvés, amelyet zászlójára ír: a társadalom keresztény alapjainak, keresztény erkölcsi megújítása rokon- és testvéri viszonyban van mindazokkal a nagy nemzeti alkotmány- és erkölcsvédő törekvésekkel, amelyeket mi is hirdetünk.

Az új radikális-párttól is említést tett Apponyi. Hogy őrle minden közösséget megtagadott: az nagyon is világos. Kijelentette, hogy addig nem foglalkozik ezzel az új alakulással, míg csak elméleti téren mozog. Ha azonban nemzet- és vallásellenes programjuk tényleges megvalósítására lépéseket tesznek, akkor nemcsak a néppárt lesz ott, hogy azokat a nagy érdekeket megvédelmezze, hanem ott lesz ő is elvárhatóival.

Az új radikális-párt programját kidobta már a nép közé. Nagyon természetes, hogy programja készíthetőségére, ha még most nem is oly nyíltan, de alattomban mindent megtesz. Nyilvános felvételére már most készíti elő a talajt.

A talaj ezen előkészítését kell minden lehetséges eszközzel megakadályozni. Ezek az új konkolyhíntők még most csak a magot vetgetik; ez igaz. De viszont igaz az is, hogy sokkal könnyebb a magot csirájában megsemmisíteni, mint később, midőn megerősödve, már nehezebb, sőt lehetetlen a kiirtása.

Hasonlóan kell ott is eljárni, mint a budapesti tanítók egy töredékének ismeretes javaslatával. Az iskolai vallás tanítás eleni határozatukra egyszerre felbredt a vallásos közönség s tiltakozásának országosra oly szép s hatalmas jelét adta, hogy ennek hatása alatt a páholyoktól napfényre küldött vakondok csakhamar visszatértek oduikba.

A radikális politikai párt ellen is így kell tennünk. Felvilágosító s tárgyilagosan meggyőző érvekkel kell küzdenünk maszlagos elveik ellen minden adandó alkalommal. Különösen ne téveszsen meg azon eljárásuk, amely szerint kigyöt-békát kiáltanak a munkapártira. Ez taktikai fogás tőlük, hogy a kellő óvatossággal nem rendelkező közönséget magukhoz édesgessék.

Pedig a dolog valóban úgy áll, hogy a munkapártiak jó része szimpátiával viseltetik ezen új pont iránt, aminek különben elvitázhatlan jelét adta nem egyel a munkapárt egyik hivatalos szócsöve: a *Pester Lloyd*. Másrészt áll az is, hogy a munkapártban is vannak olyanok, kik mindenkor készek szembehelyezkedni s küzdeni a radikális párt ellen.

Továbbá az is tény, hogy a függetlenségi pártok sem követik mindnyájan gróf Apponyit és es Károlyi Józsefet s az alkotmánypártiak között is akad az új radikális pártnak, ha nem is nyílt, de titkos pártfogója.

Szóval: majd minden politikai pártban vannak, kik egyénileg — amint helyesen mondotta gróf Zichy — küzdenek a keresztény világnézet mellett, s készek felvenni a harcot is a radikálisok ellen. Ez mind szép dolog, de nem elég.

Soha nem volt oly aktuális, hogy azt a pártot támogassuk, minden tekintetben erősítsük, amely pártprogramjának alapján lelkes s buzgó védője

a keresztény világnézetnek s így a haza boldogulásának is, mint most.

Ennek a pártnak zászlóját felejtethetetlen emlékü gróf Zichy Nándor tűzte ki, s tartotta hosszú időn át kezében. Hogy nem vihette az ohajtot győzelemmel: nem rajta mulott. Ezt a zászlót nagynevű fia, gróf Zichy Aladár tartja ma kezében.

Mutassuk meg, hogy nem „csüggünk”, nem ismerjük a „nemondást”, nem félünk meg az olyan Demoklesz kardtól sem, amely a szegény megyei tisztviselő felett lebeg; hanem — a velünk rokonszenvedő más pártbeliek iránti minden tiszteltünk mellett is — ezt a zászlót erősítjük, ez alá tömörítjük a politikai küzdelemben az embereket; mert erre sürget bennünket a keresztény világnézetet az egész vonalon megsemmisíteni akaró radikális pártalakulás. *Dr. Kozma Kálmán.*

Tanítógyűlések. A veszprémi vármegyei tanítógyűlés közp. bizottsága Rosos István egyh. s. Vegh György vil. elnök vezetésével jun. 30-án tartja a Veszprémben. Targyisorozat: Elnöki jelentés a tanítókérek működéséről. Gondviselés ügye. A h. h. Tanítók Haza ügye. Pályamunkák bírálatának bejelentése s új tételek kitűzése. Indítványok.

A Veszprémi vármegyei Ált. Tanítógyűlés 1. évi közgyűlése június 2-án tartja Göndör Ferenc kir. s.-tanfelügyelő elnöklésével. A vármegyei tanítószáma ezen a gyűlésen adja át díszokmányait azoknak a notabilitásoknak, akiket az előző közgyűlésen tiszteletbeli tagokká megválasztott.

Az elnök és alelnökön kívül a közgyűlés előadók lesznek a megjelölt tettekkel:

1. Dr. Békei Remig zirczi apát: A régi magyar népoktatás.

2. Dr. Vadány Sztliárd törvényhatósági főorvos: Iskolai óvintézkedések a fertőző betegségek ellen.

3. Csákány Sándor kir. törvényszéki bíró: Patronázs-intézmény.

4. Gubicza Lajos veszprémi tanító: Egységes tanítói fizetés.

5. Szutter László pápai ev. ig.-tanító: A tanítói nyugdíjrend.

6. Makay Zoltán várpalotai ref. tanító: Tanítók Haza ügye.

7. Indítványok. Délután metódszeti előadás. Tartja: Kránitz József berendelt tanító.

A közgyűlés megkezdődött július 1-én d. u. 4 órakor választmányi gyűlés s ezzel kapcsolatosan előterjesztet lesz, amelyben minden tag megjelenhet s a napirend kérdéseire hozzászólnhat. Ezen az előterjesztésen lesz a tanítókat közvetlenül érdeklő kérdéseknek: fizetés- és nyugdíjügy s a Tanítók Haza ügye — részletes megvitatása. A közgyűlésen ezekről a tettekről az előadók csak a határozati javaslatot olvassák fel s a vitában egy-egy tag vehet részt, mellette s ellene.

Július 3-ára az elnökség egész napra terjedő balatoni kirándulást tervez, ha kirándulók megfelelő számban jelentkeznek. Részvételi díj nem haladja meg a három koronát. A gyűlésre vonatkozó tájékoztatás a meghívók jelzik s ezeket a jövő hét első napjában küldi szét az elnökség.

A fiatakoruak birája.

Mottó: „Kell fel: én magam is ember vagyok!” (Ap. csel. X. 26.)

A gyermekvédelem — legyen az öltetszerű egyéni, szervezett társadalmi, avagy intézményes állami cselekvés, — annyira fontos valami és korunk (a gyermek százada) szociális gondolkodásának annyira a homlokterében áll, hogy arról eleget írni és beszélni nem lehet. Ez tegye indokolttá, hogy most a gyermekvédelemnek egy más ágáról, a bűnös utra tévedt, züllött vagy züllésnek indult fiatalokokról és gyermekkekről s illetve azok atyai gondviselőjéről, a fiatakoruak birájáról beszéljünk.

A fiatakoruak birája — ebben, de reméljük, hogy a gyakorlatban is — olyan bíró, akit rátermettségénél fogva az igazságügyminiszter a többi közül kiválasztott és egy hat heles tanfolyamon valóságos szociálpedagógussá nevelt azért, hogy atyáskodó szerepében minél több gyermeket és fiatalokat megneveljen s tisztességes társadalomnak és államnak azok közül, akik büntető jogszabályokba ütköző cselekményeket követtek el, elzüllettek, vagy a züllés lejtőjére jutottak. Gyermekkerész, aki öntöz, kópá, de nyes is. Azonban soha

sem a megtorlás gondolatától, hanem mindig a nevelés, a mentés nemesis hivatásától áthatva. Mint-hogy a fiatakoruak fogházai ugy vannak berendezve és szervezve, hogy azok voltaképpen nem egyebek, mint szigorúbb szabályok szerint működő nevelőintézetek, ennél fogva a fiatakoruak birája akkor is a nevelés érdekét szolgálja, amidőn más intézkedést nem tehetvén, a fiatakoruak bűnbört — mert az makacs, rosszakaratu, aljas lelkűt — fogházra itéli. A fiatakoruak birája nemcsak jól képzett jogász, kötelességtudó hivatalnok, lelkes gyermekbarát kell, hogy legyen; hanem ezeken felül társadalomtudományi, pedagógiai és pszichológiai ismeretekkel kell bírnia, sőt ismernie kell mind azokat az intézményeket, amelyeket feladatának megoldásához fel kell használnia.

Minden büntető hatáskörrel bíró törvényszéknél és néhány vidéki járásbírósnál van alakítva fiatakoruak bírósága. Egyes bíró a fiatakoruak birája, a kinek teendőit az állam oly fontosnak tartja és annyira óhajta, hogy az illető hivatása szempontjából egész ember legyen, hogy meghagyja, hogy ez a bíró más ügyekkel — lehetőleg — nem foglalkoztatandó.

A fiatakoruak minden bűncselekménye, kevés kivétellel (sajó utján elkövetett, a BTKben halálal életfogytiglani fegyházzal sújtandónak jelzett) a fiatakoruak bíróságának hatáskörébe tartozik. Sőt hatáskörébe tartozik a szülőknak, gyámoknak, gondnokoknak és felügyelőknak a gondozásuk vagy felügyeletük alatt álló gyermekek és fiatakoruak személye ellen elkövetett kisebb vétségei is.

A fiatakoruak elleni feljelentések a fiatakoruak birájához kerülnek, aki egyuttal ezeknek vizsgálóbirája is. Beszerzi nem csak az elkövetett bűncselekmény tényállásához szükséges adatokat, hanem minden adatot, amely a fiatakoruak egyéniségének, értelmi és erkölcsi fejlettsége fokának és életviszonyainak megismerésére vett szükséges. Megidézhet bárkit maga elé, akitől e kérdésekben felvilágosítást kaphat; e kérdésekben tudakozódhat a fiatakoruak joghatóságától, iskolai igazgatóságától, munkaadójától, kezelő orvosától stb. Orvosilag megvizsgálathatja a fiatakoru terhellet, ha azt szükségesnek tartja. Ha a fiatakoru testi és erkölcsi léte vagy egészsége környezetében veszélynek van kitéve, a fiatakoru és környezetből kiemelheti és másutt (alkalmas egyén, patronage egylet, gyermekmenhely) helyezheti el. Előzetes letartóztatás és vizsgálati fogságnak helye nincs. E helyett, ha a fiatakoru veszélyes természettől, örözetben tartható, de csak akkor a fogházban, ha más mód erre nem kínálkozik.

Mikor a fiatakoru egyénisége és környezete fel van derítve, akkor következik a tulajdonképeni eljárás a fiatakoru ellen. A határozathozatal. Ez kettőfelé alakban nyilvánul: végzés és ítélet.

Ha a bíró csupan nevelő intézkedést akar tenni, akkor a bűnösség megállapítása nélkül és anélkül, hogy vizsgálná, vajjon a fiatakorunak a cselekmény elkövetésekor a szükséges értelmi és erkölcsi fejlettsége megvolt-e, végzéssel alkalmazza a következő mentő és nevelő intézkedések valamelyikét:

1) elrendelheti, hogy a fiatakoru törvényes képviselője, hozzátartozója vagy más alkalmas egyén (munkaadó) házi felügyelet alatt tartsa; (A felügyelet hiánya okozta, hogy bíró elé került.)

2) jntézkedhet az iránt, hogy a fiatakoru házi vagy iskolai fenytést kápon; (Az előbbiben lehet egy kis virgács is, ha jó a szülő, az utóbbit a kultuszminiszter határozza meg.)

3) elrendelheti a fiatakoru javító nevelését, ha eddigi környezetében romlásnak van kitéve, vagy züllésnek indult;

4) próbára bocsáthatja a fiatakorut; (Ez azt jelenti, hogy pártfogót rendel melléje, aki ellenőrzi, hogy az 1 évi próbaidő alatt jól viseli-e magát az ifju. Ha igen, akkor el van engedve neki a büntetés.)

5) bírósági helyiségben, esetleg éllen-szomjan reggeltől estig visszatartja; (A la papirgaluska)

6) megszüntetheti az eljárást, ha a cselekmény elenyészően csekély súlyú.

Ha pedig büntetészerű intézkedést akar tenni, akkor tárgyalás tartásával, (amely nem nyilvános és a melyről csak a fiatakoru birájának engedelmével szabad az újságnak is írni) a büntethetőséghez szükséges értelmi és erkölcsi fejlettség s ezek alapján a bűnösség megállapításával, ítéletet hoz, amelyben a következő büntetésű — de elsősorban mégis csak nevelő hatásra niatt figyelemreméltó — intézkedéseket teszi:

1) megdörögálja fiatakorut (komolyan megint, hogy ilyen többet ne tegyen, mert amit tett, az bűn

és ha máskor ilyen lenne, akkor szigorúan jár el vele szemben);

2) fogház-, államfogház-, elzárás- vagy (ha vagyon van) pénzbüntetést alkalmaz a fiatalkorúval szemben.

Azokban — és ezen van a hangsúly — mindig azt az intézkedést választja, akár mentő vagy nevelő, akár büntetészerű intézkedést alkalmaz, amelyről az a hite, hogy a fiatalkorú terhel jövőbeli magaviselete és erkölcsi fejlődése érdekében a legalkalmasabb. Az elkövetett bűncselekmény csak mint szimptóma, mint az egyéniség adaléka jön figyelembe s így a cselekmény tárgyi sulya csak másodlagos kérdés; első és legszentebb cél lévén az, hogy a fiatalkorú megmentse a jövőnek, a mely cél elegendő esetben a társadalom helyes védelme is eklátásan domborodik ki.

Minden határozat, akár végzés, akár ítélet az, felelősséggel támadható meg. Felelősséggel el lehet nézni az ügyész, a magánvádló (a pótmagánvádló nem), a fiatalkorú, ennek törv. képviselője, szülője, házastársa (pld. egy 17 éves asszony férje) és védője. Ha azonban az ügyész nem felelősséggel, a többi jogosult csak akkor felelősséggel, ha a bíróság javító nevelést, fogház-, államfogház- vagy elzárás büntetést alkalmazott.

A fiatalkorúak bírójának határozatait a kir. törvényszékek bírálják felül. A kir. törvényszékek „fiatalkorúak tanácsa” (állandó tagokkal) a fiatalkorúak bírójának határozatait helybenhagyhatja, megváltoztathatja, vagy megsemmisítheti. A fiatalkorúak törvényszéki tanácsa csak akkor tart felelősségi tárgyalást, ha a fiatalkorúak bírójának határozata szabadságvesztés büntetés alkalmazásával vagy tartamának felemelésével változtatja meg. Egyéb-ként zárt tanácskozásban határoz, a melyet megelőzően azonban az ügyész (fiatalkorúak ügyésze) meg kell hallgatnia.

A törvényszék II. foku határozata ellen semmiféle panasz nem van helye a kir. ítéltáblához.

Felemlítendőnek tartjuk ezt a négy alapot, amelyen a fiatalkorúak büntető joga fel van építve. Az első a nevelés és mentés elve, a mint ezt fentebb jeleztük.

A második az egyéniesítés (individualizáció) elve; hogy t. i. mindenivel szemben azt az intézkedést kell alkalmazni, amely egyéniségenél fogva alkalmaznak mutatkozik a cél elérésére.

A harmadik a rehabilitáció. Vagyis az a hatás, a melynél fogva — a szabadságvesztés büntetés kivételével — a fiatalkorú, ha hatással volt rá a bírói intézkedés, olybá vétetik, mint a büntetlen előéletűek.

A negyedik a törvényes minősítés elve. Ez azt jelenti, hogy maga a törvény mondja meg, hogy a fiatalkorú által elkövetett cselekmény ha büntető-törvénykönyv büntetnek nevezi is, azért mert azt fiatalkorú követte el, vétség. (Igy pld. lehet szándékos emberölés vétsége.)

Mindenzen alapelemek között a legfontosabb a nevelés-mentés elve. Midőn a bíró az elcseszt, az elhagyott ifjúnak mintegy a hóna alá nyul, támogatja, felemeli. „Kelj fel és járj!” A fiatalkorúak bírójának keze nem sujt, hanem támogat.

„Kelj fel; én magam is ember vagyok!” Megértettem a te bajodat, most segíték rajtad, de figyelmeztetlek, hogy ha kikerülsz a kezem közül, akkor jól viseld magad, mert a fiatalkorú határán túl az élet rideg; a kéz, amely feled nyul, nem támogat, hanem sujt, mert így rendeli a törvény, a mely mindnyájunknak felelté áll.

A tisztviselők függetlensége. Az ellenzék elszánt harcra készül a közigazgatási javaslatok ellen, mert Andrassy szavai szerint e javaslatok életbe lépésével a megye megszűnt közigazgatási hatóság lenni, a tisztviselők függetlenségét pedig tönkretették. Nem lehet tagadni, hogy szükség volt már Magyarországon a közigazgatás reformjára, de e reformban nem volt szükség arra, hogy a vármegyei tisztviselők mozgásszabadsága áldozatul essék a kormány hatalmi törekvéseinek. A közigazgatási tisztviselőket nem bírói védelem és felügyelet alá helyezik, hanem kiszolgáltatják a kormány hatalmának. A tisztviselő nem a törvénynek, hanem a kormányának felelős. Nem azt kérdik felelősséggel a minősítésénél, amit a bíróság kérdezz: meg felelt-e a törvény rendelkezéseinek? — hanem a tisztviselő személyi és szolgálati viszonyairól szóló 12. § kimondja: „ha a tisztviselő hivatali felelősségének utasítására szerint vagy meghagyására cselekedett, a felelősség ezt a felelősséget terheli.” Tehát nem azt kell tenni, amit

a törvény kíván, hanem amit felelősséggel mondának. Návay Lajos úgy találja, — hogy a főispán bizalmi állása a jövőben araválól lesz, hogy a pártpolitikai érdekek fölött öröködjék. A tisztviselők existenciája híján lesz minden komolyabb jogvédelemnek. Hogy mennyire számít a kormány a tisztviselőknél az autonóm gyűlésben való szavazatára, kitűnik abból, hogy az akadályozott tisztviselőknél megengedi, hogy helyettesekkel gyakorolják szavazati jogaikat. Politikai függőségük a kinevezéseikről szóló négy paragrafusban van lefektetve. Egy évig minden vármegyei alkalmazottal rendelkezési állapotba helyezi a javaslat, tehát egy éves kínos várakozással várnak és jók lesznek a szegény tisztviselő, mint a gyerekek kriszkindli előtt. De azután is jönnök kell lenniök és nem szabad politikailag „csintalanokdniok”, mert a szolgálati viszonyaikról szóló 11. és 12. §-ban kiállításba van helyezve a „közigazgatási érdekből való áthelyezés”. Ezt pedig már ismerik a gyakorlatból. Az alsóbb tisztviselő pedig még akkor is kövesse a felelősség meghagyását, „ha azokat a jogszabályokba átközöknék ítéli.”

H I R E K.

Katonai szemle. Nikics János cs. és kir. altábornagy e hó 15-én Veszprémben érkezett s az itt összpontosított 31. honvéd gyalogezred felett szemlét tartott.

A vármegyeről. A hajmáskéri pályaudvar jelenlegi alakjában nem felel már meg teljesen a fokozott igényeknek. Ezért a pályaudvar kibővítés szükségessé vált. A kibővítés tárgyában a közigazgatási bejárást kedden f. hó 23-án tartják.

A veszprémi tüzerlakotanya részletes terveinek tárgyalását a vegyesbizottság e hó 15-én megkezdte. Mert a szakértőknek időközben még nagy munkát kell végezniök, az auspán a vegyesbizottság további üléseit 1-ere tűzte ki.

Papán megüresedett a városi végrehajtói állás. Az új végrehajtó választása június 25-én lesz, amely aktuálán a vármegye alispánja elnököl.

Vizsgák. A veszprémi irgalmas nővérek polg. leányiskolájában az évről vizsgák a következő sorrendben tartatnak meg: június 20-án d. e. volt az első osztályban; 22-én d. e. a III. osztályban és d. u. a IV. osztályban. 23-án reggel lesz az ünnepélyes Te Deum s ugyanezen a napon az I. osztályú magántanulók vizsgálatá. Június hó 25-én a polg. II. osztály, 26-án a III. oszt. és 27-én a IV. osztályú magántanulók vizsgálatá.

Az angolokasszonyok intézetének polgári-iskoláiban f. hó 18-án és 19-én tartották az évről vizsgálatokat, melyeken dr. Molnár Dénes igazgató elnököl. A magánvizsgálatok a hét elején folytak le.

Orvosi előadás. A József kir. Szanatóriumegyesület veszprémi fiókja kedden, június 23-án Köller Sándorné elnökle alatt választmányi és évi rendes közgyűlést tart. A közgyűlést Csolnoky Ferenc, az egyesület orvosa előadást tart.

Jelnyátadás. A vöröskeresztesegyesület vasnap, június 21-én d. u. 4 órakor a főispán elnökle alatt a megyeház disztermében gyűlést tart. Ezen alkalommal adják át a betegápoló tanfolyamot végzett veszprémi urnóknak a jelvényeket.

Évzáró ünnepély. A veszprémi irgalmas nővérek intézetében június 24-én délelőtt 10 órakor évzáró ünnepély lesz, melynek műsora a következő: 1. Bloch János. Souvenir. Hegedűn előadja Simon Jolán p. II. o. t., zongorán kíséri Ringelsen Margit p. III. o. t. — 2. Reissinger. Keringő. Hegedűn játsza Eggert Ilonka p. I. o. t., zongorán kíséri Lappay Lili p. II. o. t. — 3. Brunner T. Postillion. Zongorázzák Kenyeres Juliska p. IV. o. t. és Lappay Lili p. II. o. t. — 4. La Moscovit. Mazur. Josef Ascherth. Zongorázza Rausch Ilonka p. IV. o. t. — 5. Stella maris. Irtá Szarka Valér. Szaválja Szilvitsek Lili p. IV. o. t. — 6. Ave Maria. Szövege Teller Vincétől; zenéjét szerző és gyermekkarra írta Gaál Sándor. Előadja a kar, a magánrészeket éneklik Somogyi Ilonka p. IV. o. t. és Major Mariska p. III. o. t. — 7. Valzer. F. Chopin. Zongorázza Ringelsen Margit p. III. o. t. — 8. Hetényi Albert. Csárdásjelenetek. 4 kézzel. Zongorázzák Major Mariska p. III. o. t. és Lappay Lili p. II. o. t. — 9. „Rege a csodaszarvasról.” Daltjáték. Szövegét írta Arany János. Zenéjét háromszólamú gyermekkarra és zongorára írta Stojánovits Jenő. Énekli a kar. Szereplők: Hunor — Major Mariska p. III. o. t. Magyar — Somogyi Ilonka p. IV. o. t. Első

bajnok — Jászai Mária p. IV. o. t. Második bajnok — Vincze Erzsébet p. IV. o. t. A szavlati részt mondja: Rausch Ilonka p. IV. o. t. — 10. Horváth Géza. Fantaisies mignonnes hongroises. Zongorázza Hoffer Terus p. III. o. t. — 11. Kedvelt magyar ábránd. Horváth Gézától. Zongorázza Major Mariska p. III. o. t. — 12. A vén kuruc. Melodráma. Szövegét írta Halasy Valéria. Zenéjét szerző Köveskúti Jenő. Szaválja Kenyeres Juliska p. IV. o. t. Zongora-, harmónium- és hegedűkísérettel. — 13. Rákóczi-induló. Berlicztől. 6 kézzel. Zongorázzák Major Mariska p. III. o. t., Rausch Ilonka p. IV. o. t. és Hoffer Terus p. III. o. t. — 14. Bucsubeszéd. Irtá és mondja Szodfridt Paula p. IV. o. t. — Június 22. 23 és 24-én a polgári isk. tanulók rajzaiból rendezett rajkiállítás is megtekinthető.

Közgyűlés a Méhesben. A Méhestárs-birtokosság jun. 19-én tartotta közgyűlését *Juraszka* János trsvéki elnök vezetésével. Gyűlés elején kegyeletos szavakkal adózott az elhalt népszerű méhes-elnök, Stoll János emlékének. *Szemerey* János ellenőr a társbirtokosság elmúlt gazdasági évéről tüntette ki a vagyoni állapotot. Ezután megalkotották az új tisztikart. Elnök lett *Zsigmond* János főgimn. tanár. Alelnök *Juraszka* János. Ügyész dr. *Illés* Dezső. Pénztáros, *Boór* Lajos. Titkár dr. *Fritsz* József. Ellenőr *Szemerey* János. Háznyagok: *Gaál* Lajos és *Gubicza* Lajos. Választmányi tagok: *Bokrossy* Viktor, dr. *Csomasz* Bela, *Fáry* Ede, *Haidekker* László, *Nagy* Lajos, *Sándor* Dezső, *Schmid* Károly, *Stoll* Miklós, *Szanyi* István. Új méhestagok lettek egyhangú titkos választással *Főj* Mihály h. pénzügyigazgató, *Radocsa* Vince mav. főellenőr, állomásfőnök és dr. *Schreiner* Károly ügyvéd.

Kézimunka- és rajzkiallítás. A helybeli urnórajz- és kézimunka tanfolyama, melyet *Pettkó* Zsigmond rajztanár vezetett, befejeződven, rajz, festés és tervezés körébe vágó munkájukat a főgimn. rajztermében kiállították. Az érdekes és értékes munkaanyag bizonyára sok gyönyörűséggel s tanulsággal szolgál s éppen azért melegen ajánljuk helybeli olvasóközönségünk figyelmébe. A kiállítás díjmentesen megtekinthető jun. 20-án d. u. 2-6 óráig s 21-én, vasárnap délelőtt 9-12 és d. u. 2-6 óráig.

Képzőintézeti magántanulók. A veszprémi s pápai kath. tanítónőképző intézetekhez magánvizsgálatra harminc tanítónőjelölt kért engedélyt.

Ifj. leányegyesületek. A veszprémi s pápai katólikus tanítónőképzőben ifj. leányegyesület alakult. Ezek, mint önképző, segítő s oktató egyesületek működnek s megalkotásukat az illetékes miniszter annyira fontosnak találja, hogy ettől is függővé teszi az államsegély megadását.

A veszprémi Iparoskőr ünnepe. Mult számunkban jeleztük az Iparoskőr június 28-iki zászlószentelő ünnepségét. E nagyszabásúnak ígérkező ünnepély, melyet a kör negyvenéves fennállásának jubileumára rendez, az alábbi program keretében folyik le: Ünnepi mise és zászlószentelés fél 11 órakor a kegyesrendiek templomában. Tartja *Zsigmond* János kegyesrendi tanár. Diszgyűlés 11 órakor a Zuschman-féle vendéglő nagytermében. A gyűlés részletei: A Veszprémi Dal-egyesület énekszámá, elnöki megnyitó, ünnepi beszéd, tartja *Demjén* Márton reform. lelkész, előadás a kör történetéből, tartja *Biczi* Károly, a kör főjegyzője s végül a Veszprémi Dal-egyesület énekszámá. Utána társasébed déli 1 órakor a Zuschman vendéglőben. Egy teríték 3-50. Este 8 órakor a vendéglő kerthelyiségében, kedvezőtlen idő esetén összes termeiben nyári táncmulatság. Belépti-díj: Személyjegy 1 korona, családjegy 2 korona. A rendezőbizottság tagjai: *Boór* Lajos, *Steidl* Antal, *Kulcsár* Károly, *Szigethy* Ferenc és *Baráth* Miklós. A Veszprémi Iparoskőr ezután is felkéri azokat, akik esetleg tévedésből a f. hó 28-án zászlószenteléssel kapcsolatosan rendezendő 40 éves jubileumára és táncmulatságára meghívót nem kaptak volna, sziveskedjenek erre való igényüket a kör elnökségénél bejelenteni.

Vasuti hírek. *Csikós* Jozsef keszthelyi főnököt a zágrábi üzletvezetőség állásától felmentette s a keszthelyi forgalmi kirendeltség vezetőjévé nevezte ki. Utója *Thury* Ákos fonyódi állomásfőnök lett.

Trexler Albert tapolcai s *Wohl* Károly gyekenyesi állomásfőnököket a zágrábi üzletvezetőség kölcsönösen áthelyezte.

Magánvizsgák. *Vértesy* Gyula dr. kir. tanfelügyelő a pápai áll. s. szr. polgári leányiskolák magánvizsgálatát jun. 18.—28. napjaiban tartja meg.

— **Tízéves találkozó.** Tóth Aurél dr. és Harsányi Sándor megkérlik azokat az osztálytársaikat, akiket a veszprémi piarista főgimnáziumot 1904-ben elvégeztek, hogy a tízéves találkozóra július 1-én Veszprémben jelenjenek meg és jövőtelüket közöljék kellő időben Schreiner Károly dr. ügyvéddel Veszprémben.

— **Tűzoltógyűlés.** A Veszprémvármegyei Tűzoltó Szövetség 1914. június 28-án délelőtt 12 órákor Enyingen a község ház tanácstermében b. Babarčí Schwartz Ottó elnökségével rendes közgyűlést tart. A változatos programmu közgyűlés előtt pedig a szövetség választmánya ülésezik.

— **Hivatalvizsgálat a rendőrségen.** Havas Jakab állategészségügyi felügyelő pénteken a rendőrségen vizsgálatot tartott a marhalevelek kezelése tárgyában. Mindent a legnagyobb rendben talált. Ami fölött elismerésnek kifejezést is adott.

— **Áthelyezések.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Pólya Sándor kir. s. tanfelügyelőt Ipolyágról hasonló minőségben a veszprémi kir. tanfelügyelőséghez áthelyezte.

Veszprémvármegye alispánja Kránitz József járási tanfelügyelőt a veszprémi járás nagyvásonyi kerületéből a várpalotai kerületbe hasonló minőségben áthelyezte.

A kereskedelmi miniszter Hunyadi Kálmán gazd. segédfelügyelőt Veszprémből a pestmegyei gazdasági felügyelőséghez helyezte, helyébe pedig Tópler Ernő gyakornokot helyezte át Szombathelyről.

— **Halálozások.** Lancingerné Szijfi Laura, tapolcai ref. tanítónő gyermekszülésben meghalt. A fiatal édesanya halála az egész környéken nagy részvételt ébresztett.

Bajomy Jenő szentbékáliai rom. kath. tanító jun. 17-én Budapesten, 28 éves korában váratlanul elhunyt. Holttestét Nemespészlére szállították és 19-én helyezték örök nyugalomra.

— **Gyalogjárót az Anyos-utcába.** Komjátly László dr. polgármester kezdeményezésére a múlt év őszén rendezték az Anyos-utca nyugati oldalát, kiépítvén ott a szükséges gyalogjárót. Azóta azonban a víz mindinkább a keleti soron levő házak fele húzódik s az utcai fákak messziről elárulják, hogy nedvesek s a lakást egészségtelenné teszik. Az ott levő házakat éppen mostanában építették, csinosították s tulajdonosaik igazán megérdemelnék, ha a városi kegy reájuk is sűtne. Nap ugye nagyon sűt rájuk. Tudniunkkal a polgármester megígerte, hogy a keleti soron is huzat gyalogjárót s e mellé helyezik a vízfolyókat. Tegye ezt meg s az Anyos-utca lakói halásak lesznek érte.

— **Miniszeri elismerés.** Jilek Ferenc pápai ref. igazgatótanítót a vallás- és közoktatásügyi miniszter huszonöt éves kiváló tanítói működéséért elismerésben részesítette.

— **Bérgyógyvizsgálat.** Dr. Török Gyula rendőrkapitány Kustos Jenő állatorvos kíséretében bérgyógyvizsgálatot tartott. A kocákat rendben s a lovakat jó egészségben találták. Nehány kocsi-tulajdonosnak, akik maguk is hajtsással foglalkoznak, nem volt hajtsási igazolványa. Minthogy az illetők vidékre is kocsiznak, a saját igazoltatásuk vegett is tartoztak a hajtsási igazolványt azonnal beszerezni. Három egyfogatú bérgyógyvizsgálat egyáltalán nem volt iparengedélye. Most már van, mert be kellett szerezniök. A kocsisokat levizsgáztatta a rendőrkapitány a hajtsáshoz is. Mindannyian kielégítő minősítést szereztek. Nagyon jó dolog, ha ebben az üzemben is rend lesz, mert hát most már Veszprémben is muszáj rendnek lenni.

— **Virágoltavajok.** Szomorú s szegényletes szokás kezd labra kapni városunkban. Főképen a külső részeken. Még eddig ismeretlen tettesek előszeretettel tépdészik le a más fásádságának virágát. Megdézsmálják a kertet, letörlik a kerítés mentén nyíló rózsafákat. Igazán rossz szívű teremtesek ők s talán nem is azért lopnak, mert a virágot szeretik, hanem azért, mert kedvük telik benne, hogy

másoknak ártatlan örömeit a leszakított virággal együtt összetépjék. A rendőrség már figyeli ezeket a lelketlen virágtörőket.

— **Végbizonyítványok.** Az egyetemi nyomda a napokban küldte meg a VI. osztályt végzett tanulók végbizonyítványait a kir. tanfelügyelőséghez. Szétküldésük megkezdődött s a jövő hét folyamán minden iskola magkapja a törzskönyvvvel együtt.

— **A sümegi templom tatarozása.** Sümegnek legértékesebb emléke a plébánia-templom. Művészi becsét Maulbertsch Antal freskói szolgáltatják. Maulbertsch, aki korának legnagyobb freskművésze volt, a XVII. század derekán festette ezt a templomot, amelyet Biró Márton, a kiváló veszprémi püspök építtett. Németh János plébános hosszabb idő óta foglalkozik a freskók renoválásának gondolatával. Egyelőre azonban csak a templom külsejének renoválását fejezik be. Kis Imre jánosházai építőmester vállalta a munkát. A költségeket Horng Károly báró bíróknak megyés püspök, a templomkegyura viseli, aki már egy ízben, püspökségének első éveiben renováltatta a templom egész külsejét.

— **A tanulók felvétele a veszprémi kath. főgimnáziumban.** A jövő tanévre a gimn. tanulók — különösen az alsó négy osztályba — már f. évi június 30-án és július 1-én is felvétetnek, és pedig június 30-án a helybeli kath. válfásuak, július 1-én a vidéki katolikusok és más vallásuak. Ha a tánev végén a felvett tanulók száma a törvényesen engedélyezett létszámot (osztályonként 68-at) el nem éri, úgy a felvételt szeptemberben folytatódik. A felvételre jelentkező tanuló köteles felvételi okmányait (iskolai, születési és ujjraoltsági bizonyítványait) a felvétel eszközlő intézeti igazgatónál bemutatni és a felvételi díjat (9 koronát) letétetni. A tandíj első fele (20 K) legkésőbb szeptember 4-ig fizetendő. Ha az igazgató által felvett tanuló szeptember 10-ig 4-ig beiratás vegett az osztályfőnöknel nem jelentkezik, úgy az intézet kötelekőből kilépettnek tekintetik és a befizetett 9 K felvételi díjat is elveszíti. A felvételre és beiratásra a tanulók szülőik vagy helyettesik kíséretében jelentkezzenek. A vidékről jövő tanulók a beiratkozás alkalmával hatóság bizonyítvánnyal kötelesek igazolni azt, hogy ragályos betegségtől mentes környezetből érkeztek. *Laczkó Dező*, igazgató.

— **Iskolaszének figyelmébe.** Több felek tanító avégett intézet kérdést a kir. tanfelügyelőséghez, hogy az előléptetési a fizetési fokozatokba, illetve osztályokba a tanítónak, vagy az iskolai hatóságnak kell-e belemézni. Illetékes helyen azt az értesítést szerelték, hogy mindkét esetben az iskolaszéneknek kell beírnie a tanító előléptetését s mellékelni kell az egyh. főhatóság arra vonatkozó nyilatkozatát is, hogy vajjon az előléptetéssel járó fizetéstöbbre nézve az államségely igénybe vehető-e. Az előléptetési kérvény a megyei közg. bizottsághoz intézendő.

— **A balatonkenesei földcsuszamlás.** A földcsuszamlás következtében megakadt vasúti közlekedést már helyreállították. Az új, molószertől töltesen a vonatok már közlekednek. A földcsuszamlástól 80—90 méternyire, a Balaton tavában húzódik az új kötéltes 860 m. hosszúságban s a talaj felett négy m. magasságban. A vízben 1—1½ m. mélyen van alapozva. Próbafurások után megállapították, hogy a talaj teljesen szilárd s a 30 ezer köbméterből halmazott hatalmas kötőanyagot megbírja. A mozdonyt június első hetében emelte ki husz gépész három emelődarúval, melyeket a budapesti északi főműhelyből hoztak. A szerkocsit s a III. o. kocsi egészen, a mozdonyt szejjszelvedve emelték ki. A csuszamlás folytán 20—30 m. magas csúcsok keletkeztek. Ezeket robbantással eltávolították. Minden egyes csúcuba három m. mélyen 10 kg. "Titanic"-b. helyeztek s villamosárammal felgyújtották. A csuszamlás helyén is csináltak

próbafurást. Huszonhárom m. mélységig a talaj egyazon minőségű száraz anyag. Tíz centiméterrel alább ferde irányú zsíros földréteget találtak, mely nem eresztli át a vizet. Ez a réteg okozta a csuszamlást. Minden felmért mélységből kiemelt talajból mintát vittek Budapestre geológiai vizsgálat vegett.

— **A főtisztelendő egyházmegyei lelkész** urak figyelmébe ajánljuk *Homorai Béla* szobrász és oltárépítő, kinek kitűnő munkájáról számtalan elismerő nyilatkozat tanuskodik.

— **Bővítik a balatonkenesei állomást.** Jun. 18-án szemlét tartottak a balatonkenesei állomás kibővítése vegett. A közigazgatási bejárást a kereskedelemügyi miniszter rendelte el. Hivatalosak voltak *Koller Sándor* alispán, *Molter János* műszaki tanácsos, *Kányai József* enyngi főszolgabíró, a balatoni kikötők építési vállalata és a község előljárósága.

— **Utépítés** Vármegyénk államépítészeti hivatala jun. 8-án versenytárgyalást tartott annak az utvonatnak kiépítésére, mely a mezőkomáromi állomástól a községen keresztül Lajoskomáromig vezet. Az építést Gyimes Gábor rebi vállalkozó nyerte el legolcsóbb, 89.700 kor. ajánlatával. Veszprémből Erdély Ignác 114.933 K-ás ajánlatot tett.

— **A XV-ik nemzetközi eucharisztikus kongresszus** július 22-től 26-ig tartja üléseit Lourdes-ban. Az *Országos Katolikus Szövetség* most bocsátotta ki a felhívást, melyben valamennyi plébániával tudatja, hogy a XII. Országos Kat. Nagygyűlés határozata értelmében a magyar csoportot szervezi és ugyanakkor országos zárandoklást rendez. Együttal felirt valamennyi egyházmegyei főpásztorhoz, hogy a püspöki kar 1909. : 414. szamu határozata. alapján, mely a zárandoklások rendezését az Országos Katolikus Szövetségre bízta, a kongresszusi és a szövetség e mozgalmát a lelkészekdő papsg figyelmébe ajánlja. A határidő, amely az elszállásolás miatt lehető pontos-sággal betartandó, június hó 25, ameddig a jelentkezéseket az Országos Katolikus Szövetség (IV. Ferenciek-tere 7. III. lépcső, I. em. 8. átveszi.

— **A házaselet bölcse.** Érdekes beadvány érkezett dr. Török Gyula rapitányhoz. Egy öreg, valamikor jobb sorsu bácsika kért tőle hatami segítséget örökségből eredő megkáróstitás miatt, melyet neki férri testvére okozott. Testvére nem fizeti meg a kárt, mert házána az asszony parancsol s az nem engedi. Panaszos bácsika előlött való keseredésében, a bölcsesség nádisfipjához nyult s kifujta belőle Pánt is megszegyénitő eme rigmusokat:

A női papucs kormányoz a házaseletben!

Ahol a tyúk kukorékol a kakas helyett,

Ahol az asszony beszél az ura helyett,

Ahol a macska szalad az egér előtt,

S rövid haj bujik a hosszú előtt:

Ott nincsen házaselet Amen!

Sajnos, ezek a bölcs szentenciák sem indították meg a kapitány szívet, bár igazán jó szive van, mert hát hatásköri illetékesség hiányában a keresetet vissza kellett utasítania.

— **Névhamisító.** Albrecht Hugo péket ott hagyta Kómüves József nevű mindenes. Perze könyvet nem adta ki. Kómüves úgy állt boszut, hogy néhány cédulán meghamisította volt gazdája nevet s több koresmárostól sórt csalt ki. Cselekedetéért majd a bíróság előtt felel.

— **Lewis Robert** egyházi műpar-intézetnek mai hirdetését olvasóink b. figyelmébe ajánljuk.

— **Nagykanizsán volt a trónörökös?** A Balatonvidéki Hírnemőnek jelentik, hogy *Ferenc Ferdinánd* trónörökös kétfőn délben állítólag inkognitóban Körömdre érkezett hőtzenzdrfi *Conrad* vezérkari főnök és több vezérkari tiszt kíséretében. A trónörökös kedden délben Nagykanizsára érkezett és a vezérkarral tanácskozást tartott a hadgyakorlat terveinek végleges megállapítása vegett. Szerdan a vezérkar a hadgyakorlat helyén szemlét tartott.

Alapítottatott 1906.

Templomi berendezés

Készíték mindenféle templomi és kápolna-berendezést

Régi oltár- és templomberendezések a legtartósabban aranyoztatnak és ujítatnak meg

Munkamegtéktetés, rajz és tervek díjmentesek

Jótállás mellett

készíték jutányos árban, tartós kivitelben stilszerű oltárokat, szószékeket, Urkoporsókat, lourdesi barlangokat, keresztutakat, szt. szobrokat fából és templompadokat

— **Nyugalmozott főszolgabíró.** Trombitás Mihály igali főszolgabíró a nyár folyamán nyugalmába vonul. Helyét, ha a közigazgatási államosítást az országgyűlés meg a nyár folyamán letar-gyalja, kinevezés útján, ellenkező esetben pedig még választás útján töltik be.

— **Iskolaépítés.** A tapolcai róm. kath. elemi iskolát a kir. tanfelügyelő rendelkezése kibővíti. Az elemi fiúiskolát emeltele építik, az így nyerendő teremből két-öt új tantermet nyer az elemi fiúiskola és leányiskola, ezzel két ferfitanítói és egy nőtanítói új állást is szerveznek. Az építést meg e hónap folyamán megkezdik, és a jövő tavé máj új épületben nyílik meg. Valóban dicsérendő a hitközség áldozatkészsége, amellyel az iskola kibővítését magára vállalta.

— **Az alispán nem mond le.** Több megyei lap azt a hírt röptette világra, hogy Arvai Lajos Zalavármegye alispánja nyugalmába vonul. E hírrel szemben illetékes helyről azt jelentik, hogy Arvai alispán teljes munkaerővel, lankadatlan buzgalommal vezeti a vármegye ügyeit s esze-ágában sincsen, hogy állásáról lemondjon.

— **Szent István napja.** Az Országos Kath. Nagygyűlés már két ízben foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy az Urnapján és Szent István napján szokásos országos körmenet jellege az újkori folyamán elmosódott. Ennélfogva mind a XI. mind pedig a XII. nagygyűlés elhatározta, hogy e napokat jóval megelőzően a kormány figyelmenek az országos jellegre való felhívását szükségesnek tartja. E határozat értelmében az Országos Kath. Szövetség a miniszterelnökhöz felterjesztést intézett, melynek hatását a szövetség jelenlévő képviselői a legutolsó urnapi körmeneten örvéndetesen tapasztalták, mert a kormány 3 tagja vett részt, a többi minisztériumokat pedig magas állami tisztviselők képviselték, a székesfőváros tanácsa részéről harman és azonkívül az országos intézetek vezetői is megjelentek. Az Országos Kath. Szövetség a megindított mozgalom előrehaladását örömmel állapítja meg és különös megnyugvással látja, hogy az országos katolikus nagygyűlések határozataiban kifejezett öhaj a Szent István napi körmenet nagyarányú előkészítésével még inkább teljesebbé válik.

— **Új vasutak Zalában.** Szombathelyen mozgalom indult meg egy balatoni vasút érdekében, amely Rumót át Turje-Balatonszentgyörgyre jutna s a 30—32 kilométeres utat Rum, Kám, Alsólak, Egervölgy, Szemenye, Csipkerek, Cseh-mindszent, Mikosszéplak, Baltavár, Zalaveged, Batty és Tüskészentpéter községeket érintené. Az új vicinális közvetlen összeköttetést teremtene Zalán át Somogy- és Vas megye között.

A budapesti Kollin és Török mérnök-vállalkozó cégnek a miniszter megadta a kért előmunkálati engedélyt a *sümegek-készthelyi* vasútra nézve és pedig két vonalvezetésre, vagyis Bazsi—Zalaszántón, Mihályfan és Kisgöbön át. A vállalkozók a tárgyalásokat az érdekelt községekkel és felekkel minél előbb megakarják kezdeni és már e hó végén a vállalkozók beutazzák az érdekelt helyeket, hogy a kellő hozzájárulás megszerzésével biztosítsák a vasutaloni létesítést.

— **Szobrok a Balaton mentén.** A balatoni szövetség, mint a Somogyvármegye írja, elhatározta, hogy több szobrot állít a balatonmelléki vármegyékben. Balatonföldváron a kuruc nóták meg-memlézőnek, Pálóczy Horváth Adámnak, Fonyódon Berzenyi Dánielnek állít szobrot. Siófokon szobrot állít a balatoni hajózás megalapítójának, Széchenyi István grófnak, Almádiban Anyos Pálnak, Vas Gerebennek, Ruzsicskának és Csermáknak, a híres zenésznek. Balatonfüreden Jókainak és Deák Ferencnek, Tapolcán Batthyány Jánosnak, Badacsonyan Kisfaludy Sándornak, Keszthelyen Petőfiné Szendrey Juliának és Nagy Ignácnak, a „Pesti élet-

képek” volt szerkesztőjének. A szobor költségeinek előteremtésére a balatoni szövetség Anna-napján matinéit rendez Balatonfüreden. A tervezett szobrok közül legeredetibb lesz két honfoglaló vezér szobra. E két vezér Lehel és Vérhulcsu. A balatoni szövetség választmányának egyik akadémikus tagja, *Sebestyén Gyula* nemzeti muzeum igazgatóőr ugyanis történeti kutatások alapján megállapította, hogy a honfoglaló vezérek közül csak két vezérnek tudjuk a szállásbirtokát pontosan meghatározni. Ez a két vezér az augsburgi romlás mondaiban szereplő Lehel és Vérhulcsu. Mindkettőjük szállásbirtoka a Balaton mellett volt. Lehel vezér szobrát Lellén, Bulcsuét pedig a régi Órskálhoz tartozó Révfűlöp-fürdőn fogják felállítani.

— **Asszony-legyver.** A házi seprőnek, dunántuliasan *söprőnek* förendelése, hogy a házat tisztán tartsa. Persze akképen, hogy asszonykézen forgólélek a köztudat azonban másféle használhatósággal is felruházta. Régi krónikák szerint ugyanis a boszorkányok ezen lovagoltak éjszakai tereferére a Szt. Gellért-hegyre. S ha ott kifogytak az összekülönbözés békeargumeptumaiból, a seprőt fogták kézbe s addig agyabugyáit egymást, míg csak a kakasszó haza nem nógatta őket. A seprőnek ezt a hasznavehetőseget áztán az asszonyneép fiatalabb fajtája is megismerte s néha-néha alkalmazza is. Persze mindig csak a házi béke érdekében s ilyenkor a főszerp a seprőnyelnek jut. Várpalotán plane az utcai rend szolgálatába állott, Hübner János kezében. Hogy Stoll Pálné minő cselekedettel adott okot a seprőharcra, arról nem szól a fáma. Azt azonban, hogy *Hübnernek emiltett asszonytársát* a seprővel jól elverte s rajta testi sérülést is okozott, már a veszprémi kir. járásbírósnál is tudak. Ez pedig nem seprővel, hanem igazságával hoz ítéletet. Ami néha-néha a seprőnyelével is erősbben sujt.

— **A budapesti Szűnidei Gyermektelep-egyesület,** amint a „Balatonvidéki Hírműködő” Budapestről jelentik, egy második balatoni telepet készült szervezni és e célból Balatonvilágoson nagyobb kiterjedésű telket vásárolt. Baró esetet *Herzog Péter* főrendiházi tag 5000 koronát adományozott az új telep céljaira.

— **Öngyilkosság az eladott sorsjegy miatt.** Nagykanizsáról írják a „Balatonvidéki Hírműködő”-nak: *Mészáros István* nagyszakácsi napszamos márciusban eladta a sorsjegyet. A sorsjegyet a napokban 8000 koronás résznyereménnyel kiúzták. Mészárosnak a sorsjegy új tulajdonosa ötven koronát adományozott, de úgy látszik a napszamos annyira szívére vette a dolgot, hogy öngyilkosságra határozta el magát. Vasárnap delelőt kiment a falumenti erdőbe s ott felakasztotta magát. Mire rátaláltak, már halott volt.

— **Verekedő legények.** Hol történt volna máshol, mint korcsmában. Meg pedig az ösküben, ahol a helybeli legények közül tizenharman támadtak Kis Ernő honvédüzértizedesre. Fegyver gyanánt sörösüvegek szerepeltek s a nyomok úgy meg-látszik a tüzérnek, hogy az orvos husz napon túl való gyógyulást jövendölt. A legényeket feljelen-tették az illetékes büntető bíróságnál.

— **A pécsi m. kir. állami fémipari szak-iskola** szeptember 1-én megnyíló 1. évfolyamán jelentkezni lehet július hó 5-ig. A felvétel feltételeire nézve bővebb felvilágosítást nyújt az iskola igazgatósága (Legszeszgyár-u. 2.)

— **Aratási szabadság a katonáknak.** Mint az utolsó három évben, az idén is, e hó végétől kezdve, a katonákat indokolt esetekben aratási szabadságra bocsájtják. A honvédelmi miniszter most felhívja a közönség figyelmét arra a körülményre, hogy az aratási szabadságot a századparancsnok-ságnál kell kérni, ahol a szabadságot adandó szolgál. Azon szülők tehát, akik fiukat aratásra haza akarják vinni, a századparancsnokhoz nyújtsák be kérvényüket.

— **Értesítés.** Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására adni, hogy Veszprém-ben, Hosszu-utca 26. szám alatti házában kárpitos műhelyt nyitottam. Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat, u. m.: angol bőrgarnitúrák több-féle stílusban való készítését, szalon garnitúrákat a legfinomabb kivitelig, modern ebédliódiványok és ablak-roletták készítését, továbbá használt diványok és matracok felrészítését, paplan feloldozását és újonnan készítését, függönyök felrakását és tapéta-zást. Munkákat vidéken is elvállalok. A nagyérdemű közönség szives jóindulatát és pártfogását kérve, maradtam mely tisztelettel *Fábián József* kárpitos és díszítő.

— **Ébresztő-óra** 3 korona, zsebórák 3, 4-50 és 5-50 K jótállással, duble-lánc. 70 fillér és 1-50 K Pongrácz Andor üzle-tében. Oriási választék pénz- és egyéb bőrtárcákból, utazótáskák, minden beosztású zsebkések, botok, esernyők, divatos levelep-papírok stb. Tegyen próbavásárlást. Vidéki megrendelés pontosan eszközölteik.

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Inter-urban

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterem. Rendelkezésre áll az összes fogászati vágó műveletekre.

Foghuzas, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpadiás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

SPORT.

Football-mérkőzés. A Veszprémi Torna-Club és a Budapesti Magyar Sportkör csapatai között ma, vasárnap délután 3 órakor VTC (Vásár-tér, vázsonyi fűdepo) pályáján mérkőzés lesz. Az első eset, hogy a veszprémi csapat fővárosi csapattal mérkőzik s igért érdekes játék ígérkezik. Felhívjuk sportkedvelő közönségünk figyelmét a mérkőzésre és pártfogásába ajánljuk.

A VTC közgyűlése. A VTC hétfőn este a r. kati. legényegylet nagytermében igen látogatott rend-külvüli közgyűlést tartott. A közgyűlés egyhangulag el-ismerését fejezte ki fáradságtalan ügyvezető-előnökének, *Mihályfi József*nek, új jegyzőül egyhangulag *Mözner Ferenc* tanitót választotta meg. Elhatározták, hogy az egyesület támogatására felkerik városunk közönséget s pártoló tagok belépését kérik. A Club kebelébert egyesek által szított egyenetlenségeket megszüntette a közgyűlés s elhatározta, hogy újult erővel s ambi-cióval nagyobb méretekben és szélesebb keretekben fejlesszik a sport kultuszát.

A székesfehérvári TC. old-boy csapata a mult vasárnap Budapesten a hirneves MTK old-boy csapatával mérkőzött 1 : 1 eredménnyel. Ezt azért em-lítjük meg a közönség tájékoztatására, hogy a közel-jövőben lesz szerencsénk ezt az intelligens, tisztán tisztviselőkből álló football csapatot a mi pályánkon, a VTC-vel szemben látni.

Hazánk legelső és legnagyobb

templomberendezési műintézete.

Szobrászat, oltárépítéssel, aranyozás és festéssel. Templomok stilszerű új berendezése. Oltárok, szószékek, kereszt-kutak, urkoporsók, szobrok, stációképek, gyónószékek és templompadok készítése.

Régi oltárok renoválása, aranyozása és festése.

Templomfestés a legegyszerűbbtől a legművészibb kivitelig. Szegény templomoknak kedvezmény és részlettörlesztés. Munkamegtéklítés és megbeszélés végett saját költségemen utazom. Készített munkáim művészi és tartós kivitelű elismerő iratok ezreivel bizonyíthatom.

Árjegyzék ingyen és bérmentesen.

LEWISCH ROBERT Szombathely.

A Dunántul legszolidabb és legtokéletesebb egyházi műiparintézete.

Ugy technologiai, valamint a külföld legelsőrendű műintézeteiben elsajátított sokoldalú gyakorlati képzettsége folytán ajánljuk a főtisztelendő Klerusnak **oltárok, szőszékek, stációképek, szobrok, keresztelőkutak, urkoporsók** stb. legművészebb előállítására, valamint ilyenek stilszerű kiváló ízű **restaurálására**, illetve festésére és aranyozására.

Templomfestés a legegyszerűbbtől a legművészebb kivitelig.
Antik utánzása, illetve antikszerű festés, aranyozás, polirozott márványozás, színes pácolás.

LORENCZ ANTAL Zalaegerszeg, Eötvös-utca 6. szám.

A müncheni keresztény művészeti társaság tagja.

Terv, költségvetés, helyszíni szemle díjmentesen.

Mintákkal kívánatra készséggel szolgálok.

Anyakönyvi kivonat.

1914. június 8-tól június 14-ig.

Születés.

Pálkás József Károly fűszerkereskedő és Purgá Erzsébet fia Emil Miklós Béla r. kath. — Tompos Dezső máv. hivatalnok és Kanczler Emilia fia Endre Ferenc r. kath. — Répási József napzsamos és Ortvein Mária leánya Mária r. kath. — Leber Konrád cipész-seged és Lakos Mária Anna leánya Julianna r. kath. — Sari Lőrinc kocsis és Pap Terézia fia Károly r. kath. — Bezsó István villanszerelő és Geroacs Mária leánya Margit Rozália r. kath. — Zabo Vince cipész- ipáros és Bátor Mária fia Lajos r. kath. — Farkasházi Ferenc máv. kocsi-rendező és Váci Iren leánya Iren r. kath. — Szabó György kávéfőző és Rostasi Mária leánya Mária Magdolna r. kath. — Rottenbücher Gyula gépész és Széchényi Erzsébet fia Jenő r. kath. — Nemet József nádázó és Hent Katalin leánya Margit Magolna ref.

Halálozás.

Répási Mihály uradalmi éjjeliőr 57 éves r. kath. — Maar Ennl Zoltán 15 napos r. kath. — Özv. Kovács Sebestyénne Rénés Katalin szegényházi tag 73 éves r. kath. — Földes János 17 hónapos r. kath. — Özv. Némjet Dezsőné Ughi Margit napzsamosnő 35 éves r. kath. — Bredli Erzsébet szegényházi tag 70 éves r. kath. — Horvát Ilona 7 hónapos r. kath. — Halai Lenke 2 éves ref. — Kendeli Ferenc magánzó 78 éves r. kath. — Károviics Hermin 20 éves r. kath.

Házasság.

Lehner József v. végrehajtó r. kath. és Adler Mária Alojzia r. kath. — Herczeg József bérkocsitulajdonos ref. és Csomay Julianna r. kath. — Hesztencz Mihály csizmadia-seged r. kath. és Kovács Anna varrónő r. kath. — Pintér János kőművessegéd r. kath. és Szabó Mária r. kath.

555—1914. végreh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a veszprémi kir. bíróságnak 1914. Sp. II. 852. számú végzése következtében dr. Csete Antal veszprémi ügyvéd által képviselt Horváth Lajos berhidai és Horváth József nádasiadányi lakosok javára 660 korona s jár. erejéig 1914. évi április hó 11-én foganatósított ki-elégítési végrehajtás útján le- és felülfiglalt és 630 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: borjuk nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a veszprémi kir. járásbíró-ság 1914. évi V. 3042. számú végzése folytán 660 kor. tökéletesebb erejéig, Berhidán alperesnek lakásán leendő megtartására 1914. évi július hó 1-ő nap-jának délutáni 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzítélettel mellett a leg-többet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el-fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfiglaltatták s azokra ki-elégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendelitetik.

Kelt Veszprém, 1914. évi június hó 13. napján.

Boros Andor, kir. bír. végrehajtó.

BRÜNN-KÖNIGSFELDI GÉPGYÁR

VEZÉRKÉPV. RÁCZ FERENCZ, MÉRNÖK, BUDAPEST, V., FALK MIKSA U. 8.

Elismerték elsőrangú - DIESEL BRUNA SZIVÓGÁZ FÖLDGÁZ BENZIN

GÉPEINK ELŐNYEI:

LEGKISEBB FOGYASZTÁS, TELJES ÜZEMBIZTONSÁG, GYORS SZÁLLÍTÁS.

MALMOK, IPARTELEPEK = GAZDASÁGOK, VILLANYTELEPEK, RÉSZÉRE LEGJOBB ÜZEMGÉPEK.

KÖLTSÉGVETÉS, MÉRNOKLATOZÁS DÍJTALAN.

Sok időt és oldatot takarít meg az, aki

összes = „TEMPUS“ = perme-permetező gépeit = „szórócsővel szereli fel!!

Fele idő alatt képes védekezni s így munkájának sikere biztosabb.

Ára: K 18. :: Ára: K 18.

!! Négy napi munka után !! ez a költség megtérült!!

— Egyedüli beszerzési forrás a — „BORASZAT-LAPOK“ szerkesztősége :: Budapest, IX., Öllői-ut 25., II. 11. ::

Egyedüli fehérnemű bizományi lerakat:

Rádi István és T^{sa}

cegnél Veszprém, Fő-ter.

Férfi színes ingek gallér nélkül	35—46 cm.-ig raktáron.
	Árak: 3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 7.— korona.
Férfi fehér ingek gallér nélkül	35—46 cm.-ig raktáron.
	Árak: 2.—, 3.50, 5.—, 6.—, 7.50 korona.
Férfi színes turista ingek	35—47 cm.-ig raktáron.
	Árak: 2.50, 3.50, 5.—, 6.— korona.
Férfi fehér apacs ingek	3.—, 5.—, 7.— korona.
Gyermek fehér és színes ingek	2.50, 3.—, 3.50 korona.
Férfi hálóingek	35—47 cm.-ig raktáron. 3.—, 5.—, 6.50 korona.
Férfi alsónadrág	gombos. Árak: 2.50, 3.—, 3.50, 4.— korona.
„	zsinóros. Árak: 1.50, 2.40, 3.— korona.
„	rövid, színes. Árak: 2.—, 3.50 kor.
„	

Nagy választék

Borsálino és Gyukits kalapokban.

valamint a legújabb nyakkendők-, gallér-, harisnya-, zsebkendők- és keztyűkben. Ernyők 1200 napi jótállással, sétatokokban legújabb különlegességek raktáron.

Plébanos és tanító uraknak 8% árengedmény.
 Levéiben rendelések legpontosabban eszközöltetnek, meg nem felelő árut készséggel visszaveszünk.

ÜGYNÖKÖK

keresnek Veszprém és környékére többféle cikket eladására. Sikeres munka után egy fiók átveendő írásbeli ajánlatok

Aberbach Oszkár,

Pozsony, Römer Flóris-utca 4. szám küldendők.

Templomgyertyák minden nagyságban.

4-szer finomított órk-lámpaolaj, melynek tisztaságáért szavatolunk.

A Nagykanizsa és környékén lakó főt. papság

szíves figyelmébe ajánlja magát **GYENES ÉS SZABÓ** fűszer- és esemege-kereskedő cég,

mint Nagykanizsán egyetlen katolikus szakmába vágó üzletét. — Raktáron tartjuk csakis a legjobb minőségű fűszer- és esemege-árakat, honi és külföldi borokat, likőröket, pezsgőket, sajtokat, halakat, naponta érkező friss felvágottakat, prágai sonkát, bécsujhelyi virslit stb.

Szíves pártfogást kér **GYENES ÉS SZABÓ** (ezelőtt Marton és Huber) Nagykanizsa, Deáktér 15.

Nagy raktár az összes ásványvizekből.

●

Telefon-szám 91.

Bakos Kálmán

fűszer- és csemegekereskedő
Telefon 55., VESZPRÉM Telefon 55.

Ásványvíz nagy raktára!

Ajánlom friss töltésű ásvány-
és gyógyvíz nagyraktáramat.

Az összes bel- és külföldi ásványvíz
és gyógyvizek állandóan raktáramon
vannak. Főraktára:

a szt. Lukács Kristály víznek,

rendkívül kedvelt szénsavas borvíz
eredeti porcelándugós üvegekben

2 lit. 1^{1/2} lit. 1 lit. 1/2 lit.
64 fill. 56 fill. 48 fill. 30 fill.

Főraktára: **Salvator lith savanyú-
vizek, Mohai Agnes,
Gießhübl, Csizi, Pe-
táncsi, Calsbadi, Ma-
rienbadi, Preblau,
Bikszádi, Borszéki,
Guber, Parádi, Halli
stb. stb. vizeknek.**

KESERŰVIZEK.

A vizeket vidékre szállítva a csomagolás ön-
költségen les: felszámítva. Nagyobb vételnél
engedmény, ismét a tulajdonosnak előny.

Az összes fűszer-, csemege-, ásvány-
viz- és háztartási cikkekről a nagy
árjegyzék barkinek megküldetik.

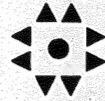
Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölnivíz, kölnivíz-pouder és kölnivíz-szappan.

Kapható drogeriákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

kölnivíz-szappant, kölnivízet és poudert, ha nincsen rajta az eredeti és
egyedül valódi, de sokszor utánzott **JOHANN MARIA FARINA** Gegenüber
dem Rudolfsplatz. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott **kölni-
vizet, kölnivíz-poudert** és **kölnivíz-szappant**, ha az itt jelzett eredeti
készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a világhírű cég
magyarországi képviselője:

HOLCZER EMIL ZOLTÁN Budapest, VIII., Szigetvári-utca 16. sz.

egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli, hol szerezhető be az eredeti minőség.

Egy-két középiskolai osztályt vég-
zett, jó családból való fiú az
Egyházmegyei
Könyvnyomdába **tanulónak**
megfelelő fizetéssel felvétetik

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépeső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszcsesebb kiví-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását ugy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközök.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt
a legegyszerűbbtől a
legfinomabb kivittel minden néven
nevezendő könyvnyomdai munkákat,
úgy mint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, kör-
levelek, hirdetések, falragaszok,
évi jelentések, mérlegek, kimutatá-
sok, gyászlapok, rovatolt táblázatok,
névjegyek, meghívók, eljegyzési és
esketési tudósítások, számlák, cím-
kék, plébániák és iskolák részére
szükséges mindennemű nyomtatvá-
nyokat jutányos árakon számítva

Raktáron tartja plébáni-
hivatalok és is-
kolák részére szükséges mindenféle
hivatalos nyomtatványokat, melyek
tetszés szerint füzve vagy bekötve
szállíthatnak. Hivatalos levélpapírok
és borítékok, okmányborítékok min-
denféle alakban és színben. Egy- és
négyvonalas vizsgalapok, 10 százalék
a Tanítók Háza javára. Fizetés meg-
hagyás iránt járásbíróshoz inté-
zendő kérvény: a) Körtagsági díjjal
tartozó hátrálékosok, b) a Gondvise-
lés hátrálékosai ellen, ivenként 4 f.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61